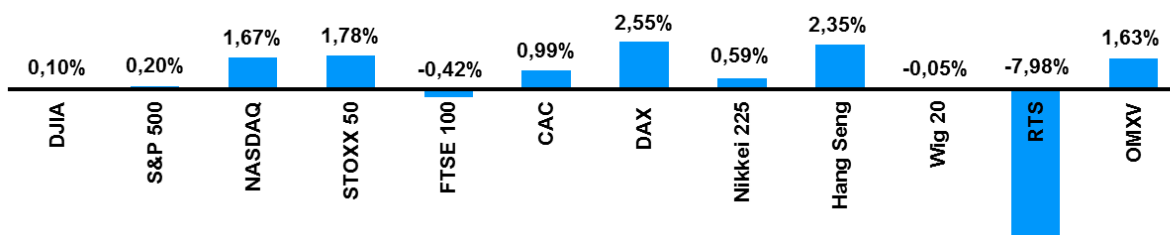

Savaitės naujienų apžvalga

2014 m. gruodžio 1 d. Nr. 48

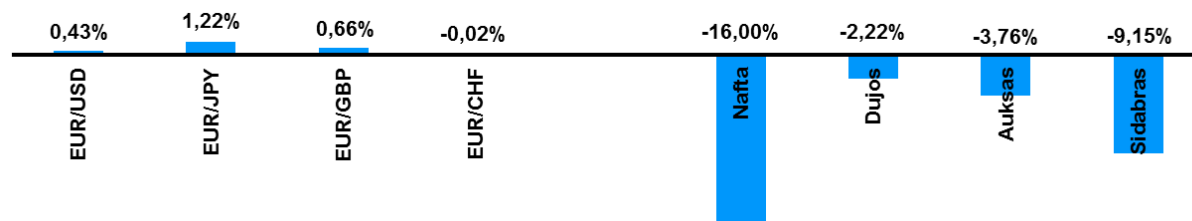
Praėjusią savaitę investuotojų veiksmams įtaką darė patikslinta JAV ūkio augimo statistika, sumažėjusi euro zonos infliacija bei netradiciškai suaktyvėjusi Kinijos monetarinė politika.

Pasaulio akcijų indeksų savaitiniai pokyčiai

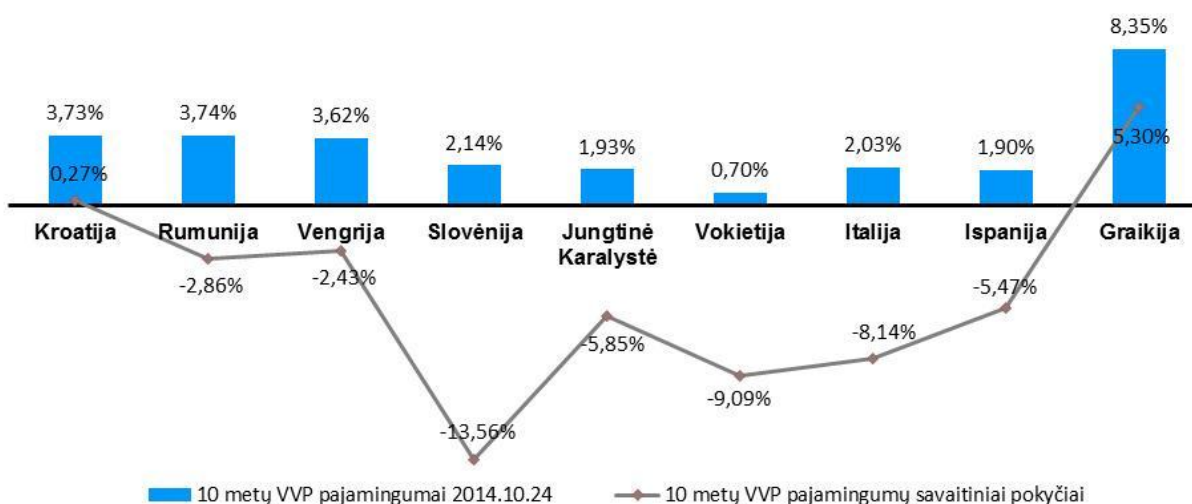
Šaltinis: Bloomberg, MC Wealth Management

Pagrindinių valiutos porų ir žaliavų savaitiniai pokyčiai

Šaltinis: Bloomberg, MC Wealth Management

ES šalių 10 metų VVP pajamingumai ir jų savaitiniai pokyčiai

Šaltinis: Bloomberg, MC Wealth Management

Praėjusią savaitę tarp Europos vyriausybės vertybinių popierių (VVP) išliko pajamingumų mažėjimas. Šią tendenciją jau antrą savaitę iš eilės palaiko ECB paskelbti planai supirkinėti Europos valstybių vertybinius popierius.

Pagrindinių pasaulio regionų naujienos

Jungtinės Amerikos Valstijos

Praėjusios savaitės antradienį pasirodę patikslinti JAV ūkio trečiojo ketvirčio augimo rezultatai skatino investuotojų optimizmą. Šie parodė, jog JAV ekonomika augo ne 3,5 proc., kaip užfiksavo pirmojo skaičiavimo duomenys, o 3,9 proc. metiniu tempu. Patikslinti duomenys atskleidė ir tai, jog vartotojų išlaidos, kurios sudaro apie du trečdalius visos JAV ekonomikos, augo 2,2 proc., o verslo investicijos – 7,1 proc. metiniu tempu.

Dėmesio centre ir toliau išliko JAV centrinio banko (FED) bazinės palūkanų normos kėlimas. Praėjusią savaitę pasirodė pranešimai, jog FED vadovės J. Yellen „optimalus“ monetarinės politikos modelis rodo, jog bazinė palūkanų norma turėtų būti pakelta iki ~0,33 proc. dar šiais metais, tačiau keletas įtakingų FED pareigūnų nuramino besiformuojantį nerimą ir dar kartą patvirtino, jog tikėtinas FED aktyvumas yra siejamas su ateinančių metų viduriu.

Vakarų Europa

Dėmesys krypo į monetarinę politiką. Praėjusią savaitę viešai kalbėjęs Europos centrinio banko (ECB) vadovas užsiminė, jog virš Europos ir vėl susikaupė „debesys“, kuriuos išsklaidyti gali regiono valstybių indėlis į savo šalies konkurencingumo didinimą. Užpraeitą savaitę ECB pradėtas turtu įkeistų obligacijų supirkimas stabilumo rinkoms nesuteikė – 13 mlrd. eurų išleistų regiono bankų obligacijoms pakėlė jų kainas, tačiau sumažino apyvartą. Tiek Europos valstybių obligacijų turėtojai, tiek regiono bankų įsipareigojimų savininkai laukia, kol ECB ir toliau didins pirkimo apimtį, kurios mažins pajamingumą ir tuo pačiu toliau didins kainas. Regiono makroekonominiais duomenimis negerėjant ECB imsis valstybių obligacijų pirkimo, kuris, pasak kai kurių ekonomistų, gali būti pradėtas ateinančių metų pirmąjį ketvirtį.

Savaitės pabaigoje skelbti euro zonos infliacijos ir nedarbo duomenys tik sustiprino investuotojų veiksmų ir ECB vykdomos monetarinės politikos priklausomybę: išankstiniais duomenimis infliacija euro zonoje lapkritį nukrito iki 0,3 proc. (nuo 0,4 proc.), o nedarbas nepakito – išliko 11,5 proc. lygyje.

Vidurio ir Rytų Europa

Regiono dėmesio centre ir vėl dominavo vakarų valstybių santykiai su Rusija: savaitės pradžioje Ukrainos užsienio reikalų ministerija užfiksavo penkių Rusijos karinių kolonų neteisėtą šalies sienos kirtimą; JAV oro pajėgų generolas P. Breedlove patikino, jog JAV išlieka įsipareigojusi padėti Ukrainai teikiant finansinę, konsultacinę bei reikiamų įrengimų pagalbą kovoje su separatistais; Lietuva tapo pirmąja NATO valstybe, kuri aiškiai pareiškė pasiruošusi tiekti ginklus Ukrainai.

Praėjusią savaitę vykusio naftą eksportuojančių šalių organizacijos (OPEC) susitikimo rezultatai Rusijos nenudžiugino: OPEC nariai sutarė išlaikyti 30 mln. barelių naftos gavybos tikslą, o Rusijos finansų ministras A. Sulianovas pasiūlė persvarstyti ateinančių metų šalies biudžetą, kurio skaičiavimai remiasi 100 JAV dolerių už naftos barelį kaina.

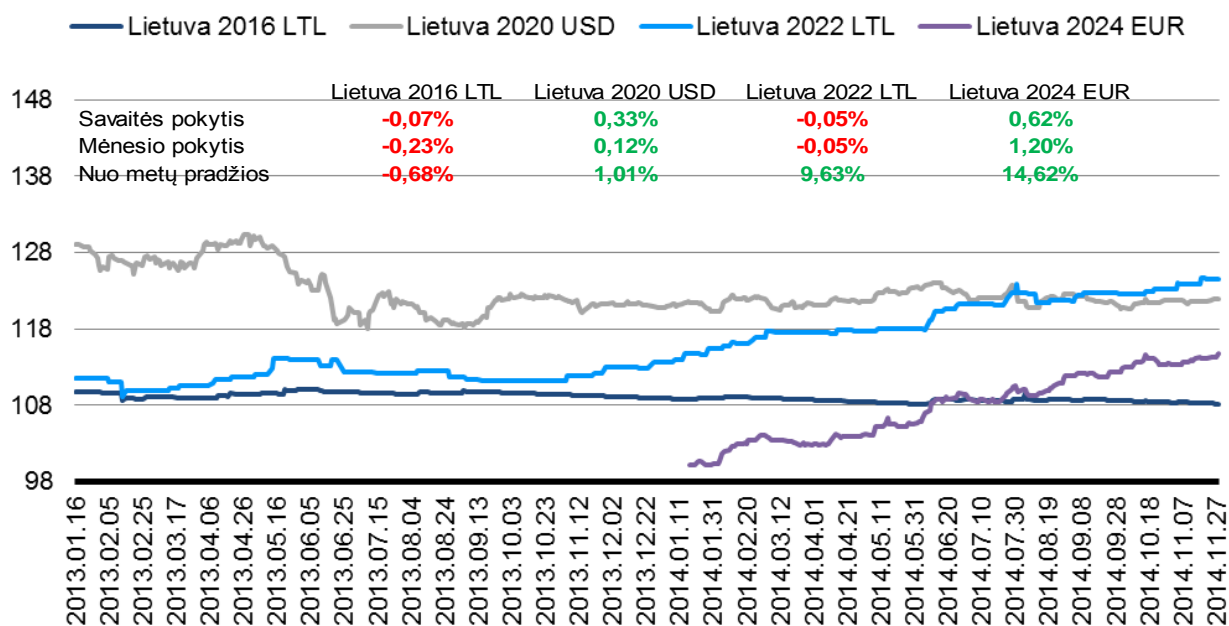
Azija

Regiono investuotojus nustebino dar užpraeitos savaitės penktadienį užsidarius rinkoms Kinijos centrinio banko paskelbtas sprendimas mažinti šalies bazinę palūkanų normą ir indėlių palūkanas. Šie atitinkamai buvo sumažinti 0,4 ir 0,25 proc. punktais iki 5,6 proc. ir 2,75 proc. Šalies bankas praėjusią savaitę taip pat atsisakė vykdyti atpirkimo sandorius (angl. *repo*) kurie būtų „paėmę“ iš rinkos 216 mlrd. JAV dolerių. Tokie Kinijos centrinio banko veiksmai rodo, jog šalies ūkio augimo problema yra itin rimta. Ekonomistai tikisi lėčiausio augimo nuo pat 1990 m.

ES valstybių ir jų vertybinių popierių apžvalga

Lietuva

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

Šaltinis: Bloomberg, MC Wealth Management

> Statistikos departamento duomenimis, Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) per trečiąjį šių metų ketvirtį siekė beveik 33,7 mld. litų. Palyginus su antruoju ketvirčiu, BVP augo 0,5 proc.

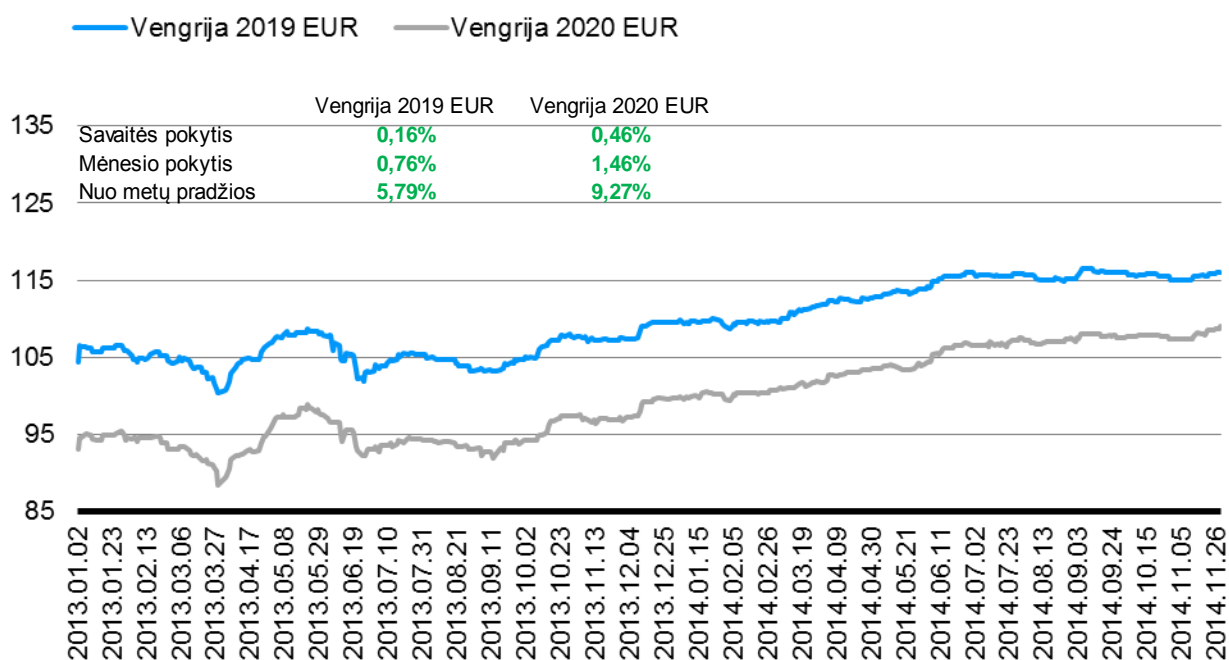
> Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2014 m. trečiąjį ketvirtį siekė 2.405,5 litų ir, palyginus su tuo pačiu laikotarpiu 2013 m., padidėjo 4,3 proc., skelbia Statistikos departamentas. Realusis darbo užmokesčio – atlyginimo atskaičius mokesčius – pokytis, eliminavus metinę infliaciją padidėjo 4,6 proc.

> Lapkričio mėn. duomenimis, per metus vartotojų pasitikėjimo rodiklis sumažėjo 5 proc. punktais, per mėnesį šis rodiklis padidėjo 1 proc. punktu, praneša Statistikos departamentas. Rodiklio mažėjimą lėmė pesimistiškesnis šalies ekonominės ir namų ūkio finansinės padėties perspektyvų vertinimas.

> Rugsėjo mėn. duomenimis, per metus eksportuotų prekių kainos sumažėjo 3 proc., importuotų prekių – 3,9 proc. Per mėnesį eksportuotų prekių kainos sumažėjo 0,9 proc., importuotų prekių – 0,1 proc.

Vengrija

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

Šaltinis: Bloomberg, MC Wealth Management

> Vengrijos vyriausybė paruošė įstatymų paketą, siekiantį sugriežtinti privačių pensijų fondų veiklą. Pagal naujas nuostatas, veikiantys pensijų fondai privalės pateikti įrodymus, kad ne mažiau nei 70 proc. jų klientų du mėnesius iš šešių reguliariai mokėjo įmokas. To nepadarę fondai privalės nutraukti veiklą. Skaičiuojama, kad šis įstatymas paveiks 95 proc. pensijų fondų, kurių laikomas turtas bus perleistas valstybinėms institucijoms, administruojančioms nacionalinę pensijų sistemą. Šis griežtas pakeitimas turėtų papildyti valstybės išdą apie 200 mlrd. eurų.

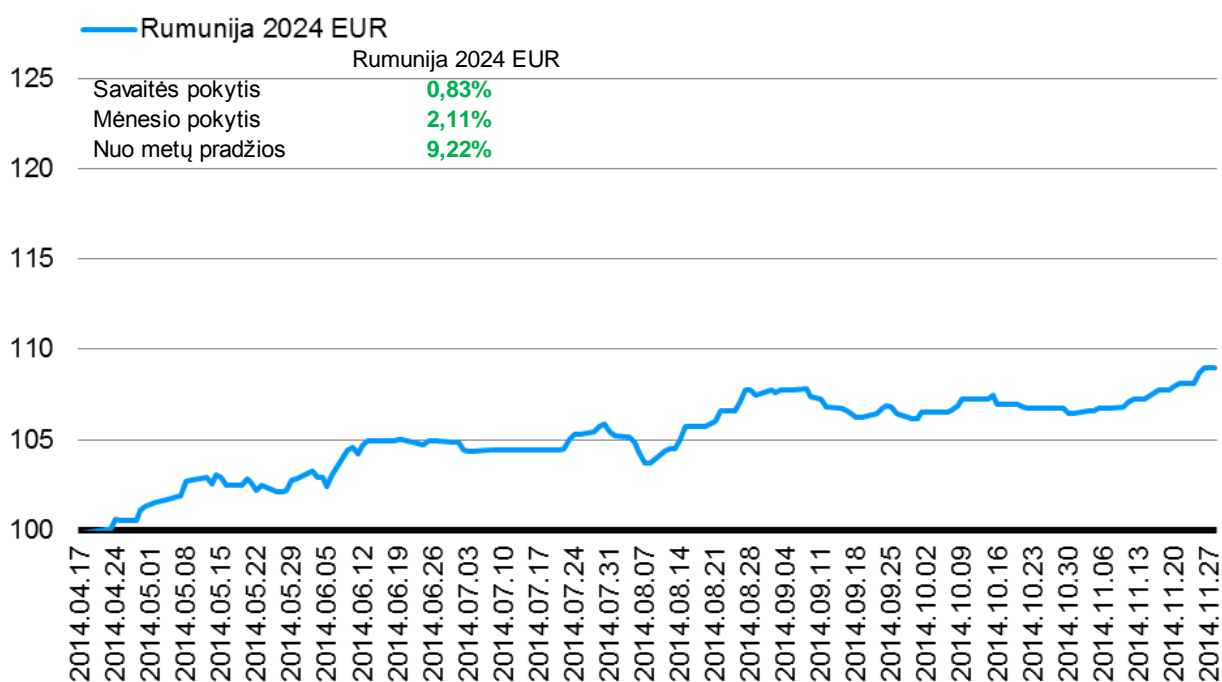
> Vengrijos ministro pirmininko Viktor Orban vadovaujamos valdančiosios „Fidesz“ partijos palaikymas šalyje lapkričio mėnesį sumažėjo iki 25 proc. nuo spalio mėnesį fiksuotų 37 proc. Pagrindinėmis priežastimis nurodomas nepavykęs ketinimas apmokestinti interneto naudojimąsi, taip pat konfliktai su Norvegijos bei JAV institucijomis.

> Vengrija ketvirtąjį mėnesį iš eilės palaiko rekordiškai žemą palūkanų normą. Nacionalinis Vengrijos bankas nepakeitė 2,1 proc. dviejų savaičių indėlių normos.

> Rugsėjo mėnesio duomenimis, mažmeninė prekyba šalyje per metus išaugo 4,5 proc. Maisto prekyboje pastebėtas 2,4 proc. metinis augimas, ne maisto prekyba didėjo 5,9 proc., kuro prekyba - 7,9 proc.

Rumunija

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

Šaltinis: *Bloomberg, MC Wealth Management*

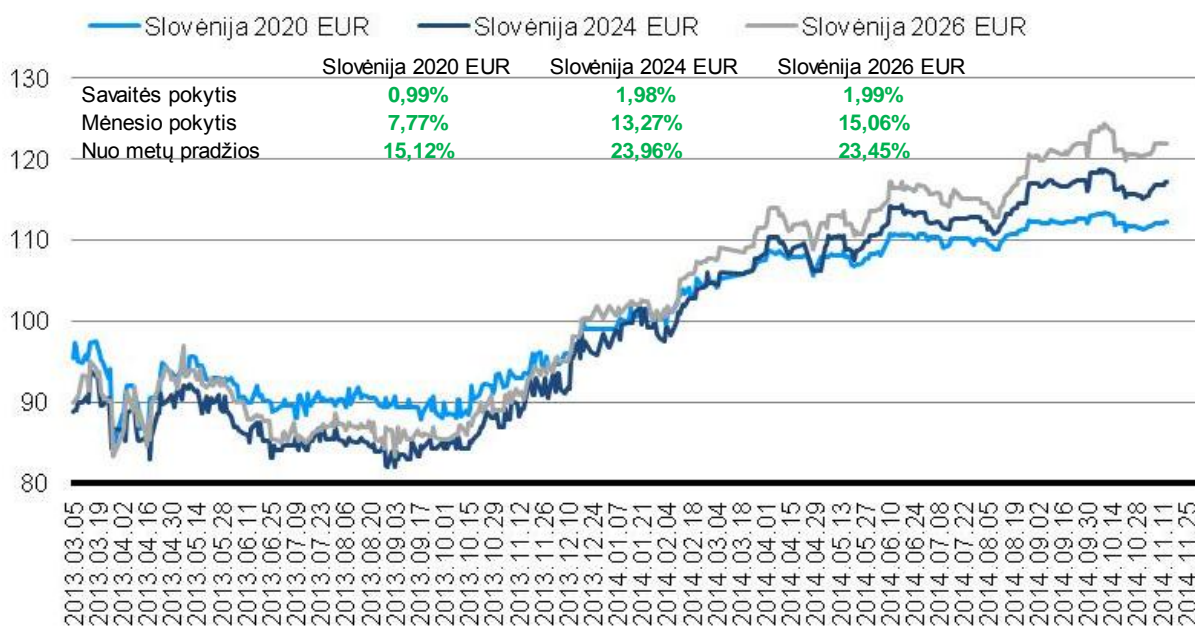
> Rumunijos valdančiosios koalicijos pozicija tapo nestabili po to, kai „Etninė vengrų partija“ pranešė paliksianti vyriausybę. Pagrindine priežastimi įvardijamas netikėtas ministro pirmininko Victor Ponta pralaimėjimas lapkričio mėnesio prezidento rinkimuose. Victor Ponta vadovaujamos vyriausybės nestabilumas gali sutrukdyti planams spartinti šalies ekonomikos augimą ir efektyviai vykdyti „Tarptautinio valiutos fondo“ reikalaujamas reformas.

> Rumunijos centrinis bankas pranešė apie ketinimus mažinti palūkanų normą iki rekordiškai žemo lygio. Viena iš pagrindinių priežasčių įvardijama lėtėjanti infliacija. Manoma, kad centrinis bankas nustatys ketvirčiu procento mažesnę nei šiuo metu esanti, t.y., 2,75 proc., palūkanų normą. Siekiamas infliacijos lygis 2014 metams yra 1,5 proc., o 2015 metais tikimasi 3,5 proc. infliacijos.

> „Banca Transilvania SA“, trečias pagal dydį šalies bankas, paskelbė apie ketinimus pirkti „Oesterreichische Volksbanken AG“ (VBPS) banko Rumunijos padalinį.

Slovėnija

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

Šaltinis: *Bloomberg, MC Wealth Management*

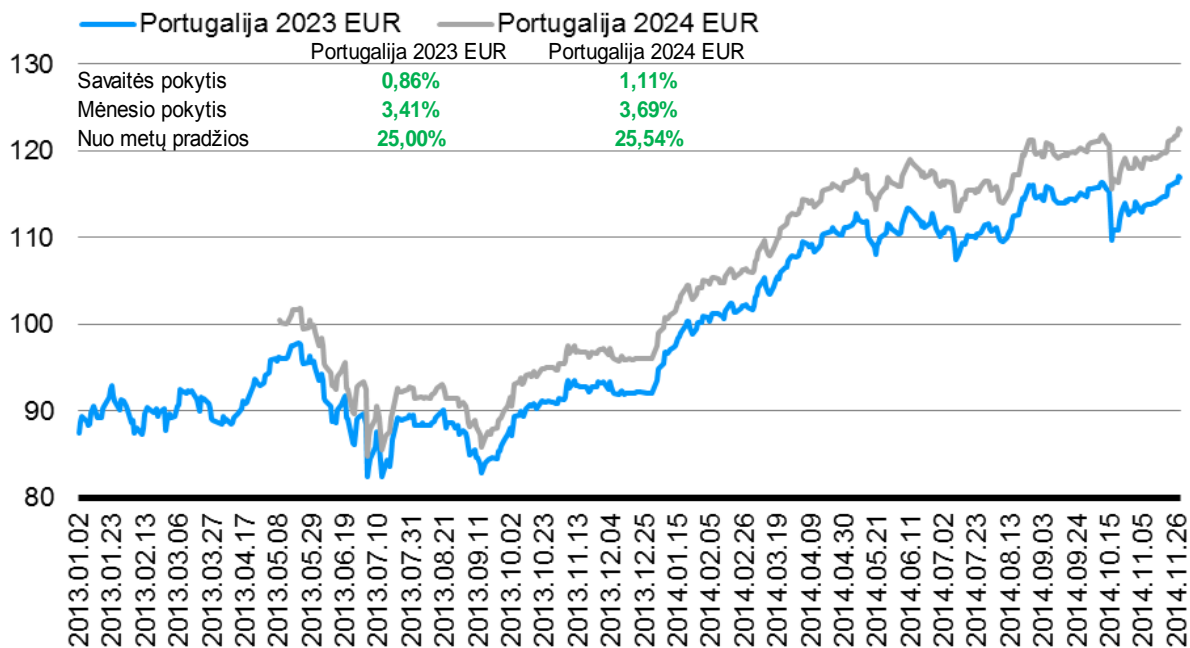
> Nepaisant tikėtino ekonomikos augimo sulėtėjimo 2015 metais, Slovėnijos centrinio banko atstovai pažymėjo, kad šalis privalo kitąmet mažinti biudžeto deficitą. Pranešime taip pat buvo paminėta ir tai, kad vietiniai bankai per pirmuosius devynis šių metų mėnesius uždirbo 121 mln. eurų pelno iki mokesčių. Tarp minėtų pelningų bankų yra keli, kuriems buvo suteiktas valstybės finansavimas, siekiant apsaugoti juos nuo nemokumo. Tuo pačiu laikotarpiu praėjusiais metais, šios finansinės institucijos patyrė 561 mln. eurų nuostolį.

> Pasak Europos Komisijos (EK), Slovėnijos biudžeto deficitas šiais metais sieks 4,4 proc. šalies BVP. Nors tai perkopia EU direktyvose nurodytą 3 proc. ribą, šis rodiklis ženkliai sumažėjo nuo praėjusiais metais buvusio 14,7 proc. deficito, atsiradusio dėl lėšų, skirtų šalies bankų gelbėjimui.

> Blogų paskolų dalis šalies bankuose šių metų rugsėjį padidėjo iki 15,7 proc. Tai 0,9 proc. daugiau, nei užfiksuota rugpjūčio mėnesį. Šis pasikeitimas neramina bankų valdytojus ir šalies vyriausybę: bijoma, kad prieš metus bankų nestabilumo krizė, sukelta didelio kiekio nepelningų paskolų, nepasikartotų.

Portugalija

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

Šaltinis: Bloomberg, MC Wealth Management

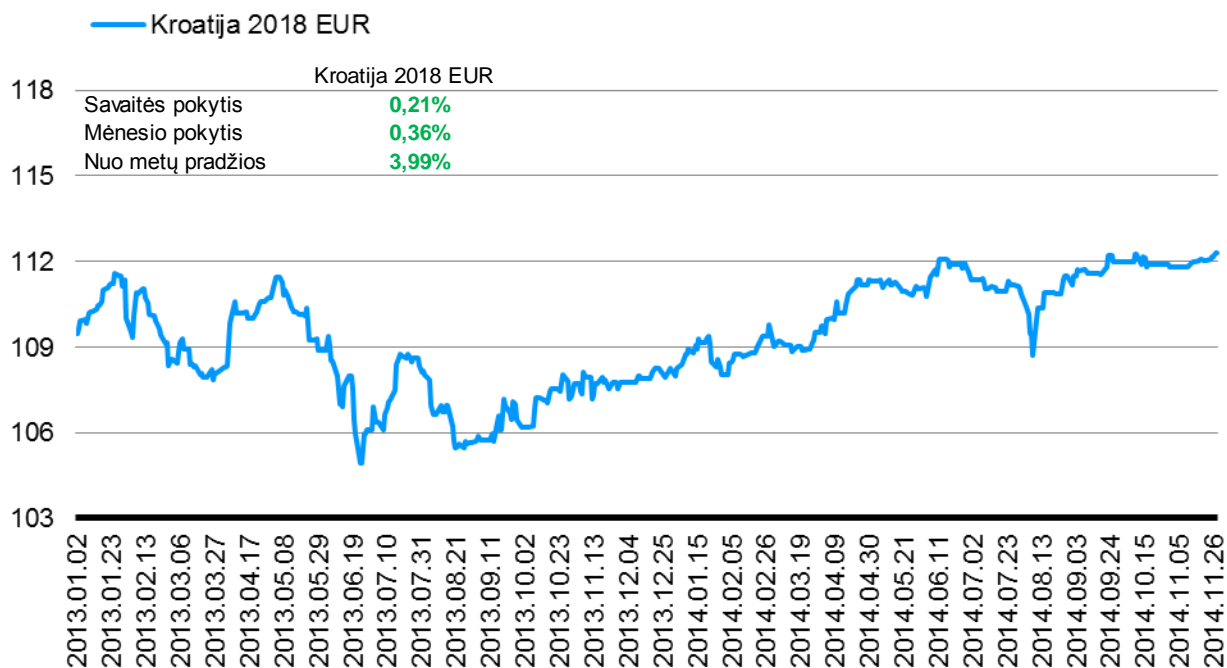
> Pirmoji naujai įkurto Portugalijos „Novo Banco“ ataskaita rodo, kad mokumo rodikliai viršija minimalias reikalaujamas turimo kapitalo normas, todėl nėra poreikio naujai pinigų injekcijai. „Novo Banco“ buvo įkurtas po to, kai „Banco Espirito Santo“ tapo nemokiu ir buvo restruktūrizuotas į „gerą“ „Novo Banco“ ir nuostolingą blogą banką. Šiuo metu „Novo Banco“ priklauso Vyriausybei, tačiau ateityje planuojama jį privatizuoti, siekiant atgauti krizės laikotarpiu investuotas lėšas.

> Portugalija pakeitė 1,75 mlrd. eurų vertės vyriausybinius vertybinius popierius (VVP) galiojančius iki 2015 bei 2016 metų į VVP, išmokamus 2021 ir 2023 metais. Taip siekiama sumažinti piniginius Vyriausybės įsipareigojimus ateinantiems dvejiems metams. Šalies 10 metų VVP pajamingumas praėjusią savaitę krito iki žemiausio nuo 1997 metų lygio – 2,906 proc. 2013 metais 10 metų VVP grąža siekė net 18 proc. Portugalijos VVP reitingų agentūrų „Fitch“, „Moody’s“ ir „Standard and Poor“ vis dar yra vertinami žemiau nei investicinio lygio (angl. *investment grade*).

> Praėjusią savaitę buvo sulaikytas buvęs Portugalijos ministras pirmininkas Jose Socrates. Jam pateikti su korupcija bei mokesčių vengimu susiję kaltinimai. Jose Socrates visus mestus kaltinimus neigia. Manoma, kad šis įvykis gali neigiamai paveikti Socrates remiamos opozicijos socialistų partijos šansus laimėti kitais metais vyksiančius parlamento rinkimus.

Kroatija

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

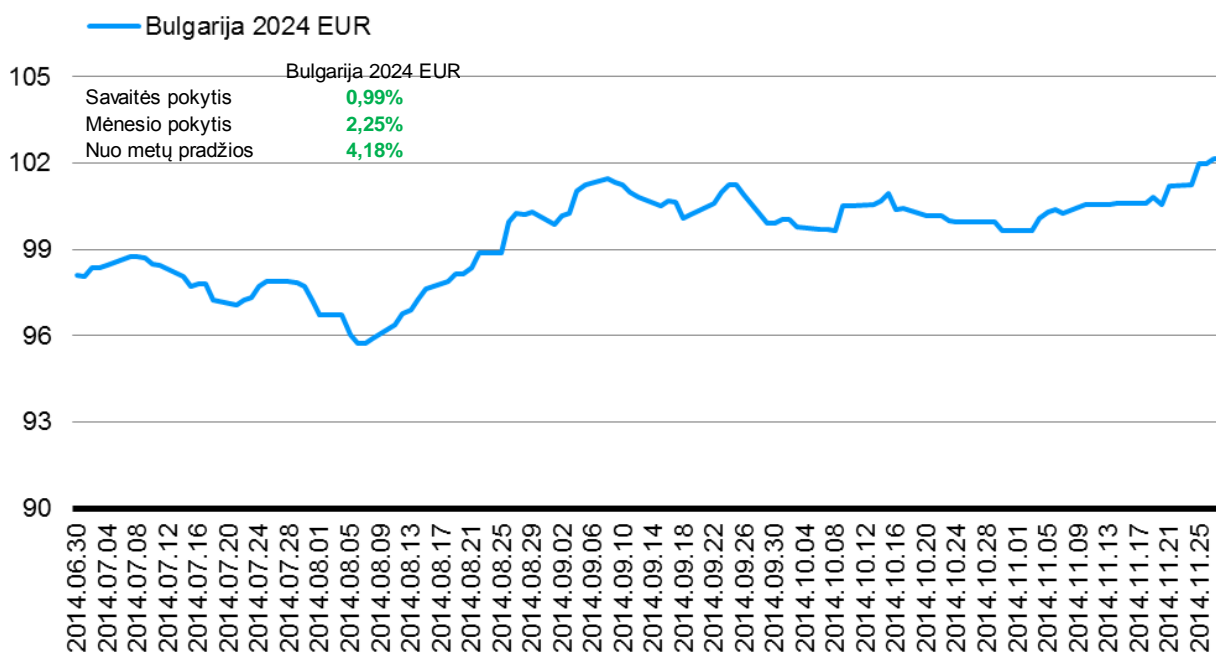
Šaltinis: *Bloomberg, MC Wealth Management*

> Kroatijos vyriausybė priėmė Europos Komisijos strateginio investavimo planą, pažymėdama, kad šalis parems visus projektus, galinčius paspartinti ekonomikos augimą, investicijų į šalį pritraukimą ar darbo vietų kūrimą. EK investavimo planas paremtas fiskaliniu konsolidavimu, struktūrinių reformų priėmimu bei vykdymu, taip pat investicijų į šalį didinimu. Šiuo metu plane numatyti 68 projektai, vertinami 19,3 mlrd. eurų. Kroatijos Vyriausybės atstovai pranešime pabrėžė, kad taupymas nors ir yra pagrindinė ir neišvengiama priemonė, reikalinga Kroatijos ekonomikai atsigauti nuo recesijos, taip pat turėtų būti taikomi ir alternatyvūs instrumentai šalies ekonomikai skatinti.

> Šią savaitę apie 1500 „INA“ darbuotojų surengė protesto akciją prieš kompanijos padalinio uždarymą centrinėje Kroatijoje, Sisak mieste. „INA“ yra didžiausia Kroatijos įmonė, svarbi regiono plėtrai bei sukūrusi daugiau nei 13 tūkst. darbo vietų. Šiuo metu Vengrijos bendrovei „MOL“ priklauso 49 proc. „INA“ akcijų, tuo tarpu Kroatijos vyriausybė turi 44 proc. Protestuotojai reikalauja, kad šalies ministras pirmininkas atsakytų į prašymą užtikrinti, kad nė vienas darbuotojas neprarastų darbo vietos.

Bulgarija

Vyriausybės vertybinių popierių emisijų kainų pokyčiai

Šaltinis: *Bloomberg, MC Wealth Management*

> Bulgarija pranešė apie ketinimus kitų metų fiskalinį deficitą mažinti iki 3 proc. nuo šiais metais numatomo 3,7 proc. lygio. Kritikai abejoja šio plano realumu dėl prognozuojamo pagrindinės Balkanų prekybos partnerės, euro zonos, ekonomikos augimo lėtėjimo. Trečiojo pagal dydį šalies banko „Corporate Commercial Bank“ žlugimas taip pat prisideda prie rinkos nestabilumo.

Centro dešiniųjų koalicija patvirtino planą naujam 2,3 mlrd. eurų įsiskolinimui gauti. Kitos įvardijamos priemonės siekiant naujojo biudžeto deficito lygio yra mokesčių kėlimas ir pensinio amžiaus vėlinimas keturiais mėnesiais.

Iš viso 2015 metais Bulgarijos vyriausybė ketina pasiskolinti papildomus 4,1 mlrd. eurų, refinansuoti baigiančias galioti paskolas ir skirti lėšų projektams dalinai finansuojamiems Europos Sąjungos. Nepaisant augančių įsiskolinimų, šalis išlieka viena mažiausiai skolų turinčių Europos Sąjungos narių.

> Bulgarijos ekonomikos augimas, manoma, nuo šių metų 1,5 proc. mažės iki 0,8 proc. kitąmet. Pagrindinės priežastys yra: rinkos nestabilumas, vartotojų nepasitikėjimas bei mažėjančios investicijos. Vyriausybė prognozuoja, kad ekonomikos augimas 2016 metais pasieks šių metų lygį, o 2017 m. augs 2,3 proc.